

מסורת הש"ס

(א) צ"ל: ל. (ב) [למנן מ: א.]. (ג) מנמת מנ: (ד) [למנן מ: א.]. (ה) י"ב: עטמת, (ו) [ג"ל ומנן, א] [ג"ל ומנן, ב] [ג"ל ולנל],

תורה אור השלם

- דבר אל בני ישראל לאמר בהמשה יקשר חג לחדש השביעי יהיה חג הקצות שבעת ימים ליה: ויקרא כג לד
- חג השבת תעשה לך שבעת ימים באספך מנורתך ומיקרבך: דברים טו יג
- גדלים תעשה לך על ארבע כנפות בסותך אשר תבסה קה: דברים כב יב
- דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם וישעו להם יציאת על כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על יציאת הכנף פתיל תבלת: במדבר טו לה

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וחס עשאה וכו' ובפרק ארבעה אהין ובפ"ק ל"ז ומית קשא ממנ: (ב) ד"ה מין וכו' דמילא קדושה עליהו איתקנא: (ג) ד"ה הוא וכו' שלא נדעה לניס מכפרת כו' דלמר עולא:

גליון הש"ס

גמ' מנין לעצי סוכה: ע" למנן דף ק"ו ע"ב רש"י ד"ה אסור להימת:

מוסף רש"י

כך חל שם שמים על הסוכה. על עני סוכה לאלפי כהנאה כל צבעה האול והוקצ' למזוה [למנן דף ק"ו] שבעת ימים לה: משמע כל צבעה לה: הוא הקדש [ב"ב דף ק"ו] אין עושין סוכה בחול של מועד. מי שלא יצא בסוכה י"ט הרש"א [למנן דף ק"ו] עשאה. ללניית מן הקוצין. הנעצות היינו חותין תמליין בסוף היורה שקורין פרוק"ש וקוליס אהם מן הנבד, ל"א להי קרי להו קולין, שיאלין מן הנבד קולין [מנחות מ"ב]. ומן הנימין. הינו חותין שיאלין מן הנבד כפיפיה [שם]. מן הגרדיין. פריי"ש [שם]. פסולה. כל זמן שמחזיקין נבד דבעין שמייה לשמה, והאי תלי וטומה כה [שם].

סוכה פרק ראשון סוכה

ט.

עין משפט
נר מצוה

גו א מיי פ"ה מהלכות סוכה הלכה ט טו"ע פ"ח ס' מלנו ענין א: גו ב מיי פ"ו מהלכות סוכה הלכה טו סג ענין מג טו"ע פ"ח ס' מלנו ענין א: גו ג מיי פ"ה מהלכות סוכה הלכה יא סג ענין טו טו"ע פ"ח ס' יא ענין א:

לעני רש"י

פריי"ש. ציצית (חומים היוצאים מן האריגה בסוף הגדר). לומי"ש (לומי"שיל"ש). פקעות (של חוט).

רבינו חננאל

פ"סקא סוכה ישנה בית שמאי פוסלין ובית הלל מושירין. מתני' בשלא עשאה לשם סוכה של פליכין גרסינן בירושלמי חגי' לחדש בה דבר, תבאיין אמרי טפחי ר"י אומר כל שחו. מא עטמיהו דבית שמאי דכתיב חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים, סוכה עשויה לשם חג בעינן, ובית הלל האי קרא מיבעי להו לעושה סוכה כל שבעה ואפילו בחולו של מועד. ואסיקא (ל"ב"ה) [ג"ד"ה] עצי סוכה אסורין כל שבעה ושם שמים חל על הסוכה. ואקשינן ובית הלל לית להו הא רבי יהודה, דאמר עשאה לעצית חג הצמר סוכבך בקוצים ומנורו, או מן החומים של גרדי, או מן הנימין פסולה. מן הסיסין, פיר' הן פקעות כשרה. כי אמרייהו קמיה דשמואל אמר לי אף מן הפקעות בני פסולה, דבעינן טויה לשמה. ובסוכה אמאי לא בעו בית הלל לשמה. ושנין שאני התם לגבי ציצית דכתיב גדילים תעשה לך לשם חובה, לכך בעינן עשייה שהיא הטויה, גדילים. למעוטי מילתם למעוטי לשם גרדיים. ועשו להם ציצית, דייקנין האי דכתיב להם משלהם למעוטי גזול, אבל בגי סוכה דליבא קרא אחרינא למעוטי גזולה, ודרשינן חג הסוכות תעשה לך למעוטי גזולה, אבל עשויה לשמה לא בעינן לדברי בית הלל. וקיימא לן בהא כשמואל דבעינן טויה לשמה.

מתני' סוכה ישנה בית הלל מבשירין. בירושלמי מני לרין לחדש זה דבר כשריה אמרין טפח רבי יוסי אמר כל שהוא ומאן דאמר כל שהוא ובלבד שתהא על פני כולה ובתרי הכי אימיה הסם מנה ישנה פלוגתא דבית שמאי וכו"ה ח"ר דברי הכל הוא מכיין שלא עשאה לשם פסח דבר כרי הוא שלא

מתני' סוכה ישנה בית שמאי פוסלין א ובית הלל מבשירין ואיזו היא סוכה ישנה כל שעשאה קודם לחג שלשים יום אבל אם עשאה לשם חג אפילו מתחילת השנה כשרה: **גמ'** מ"ט דבית שמאי אמר קרא י חג הסוכות שבעת ימים לה' סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לכדרב ששת (ב) דאמר רב ששת משום ר"ע (ב) מינין לעצי סוכה שאסורין כל שבעה ת"ל חג הסוכות שבעת ימים לה' ותניא רבי יהודה בן בתירה אומר כשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על הסוכה שנאמר חג הסוכות שבעת ימים לה' מה חג לה' אף סוכה לה' ובית שמאי נמי מיבעי ליה להכי אין הכי נמי אלא מאי מעמיהו דבית שמאי כתיב קרא אחרינא (ב) חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לעושיין סוכה בחולו של מועד ובית שמאי סבירא להו כרבי אליעזר דאמר (ג) אין עושיין סוכה בחולו של מועד ובית הלל לית להו דרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב (ב) עשאה מן (ג) הקוצין ומן הנימין ומן הגרדיין פסולה מן הסיסין כשרה כי אמרייהו קמיה דשמואל אמר לי אף מן הסיסין נמי פסולה (אלמא) דבעינן טויה לשמה ה"ו נבעיא סוכה עשויה לשמה שאני התם דאמר קרא (ג) גדילים תעשה לך לך לשם חובך הכא נמי חג הסוכות תעשה לך לך לשם חובך ההוא מיבעי ליה (ג) למעוטי גזולה התם נמי מיבעי ליה למעוטי גזולה חתם כתיב קרא אחרינא (ד) ועשו להם משלהם: מתני'

מתני' סוכה ישנה. כדמפרש שעשאה קודם לחג שלשים יום ולא פירש שהיא לשם חג: **בית שמאי פוסלין**. דבעו סוכה לשמה וכו' סתם עשית. ואילו תוך שלשים לחג הוה כיון דשאלין בהלכות מהו קודם לחג שלשים יום סתם העושה לשם חג הוא עושה אצל קודם שלשים סתמא לאו לחג: **ובית הלל מבשירין**. דלא צענין סוכה לשם חג: **כשרה**. לבית שמאי אינטריך: **גמ'** סוכה לשם חג. דכתיב סוכות לה' לשם מצות המלך: **על החגיגה**. שלמי חגיגה שם שמים חל עליהם לאוסקן עד לאחר הקטרת אימורין דזכו כזו צמר הכי משלחן גבוה כעמד הנטול פרס: **חג חגיגה**: **חג הסוכות עשה**. סוכות מעשה לחג סתם המקרא ודרשהו: **בחולו של מועד**. אס לא עשאה מתחילה: פלוגתא דרבי אליעזר דפרק הישן (למנן מ: א): ופרכינן לבית הלל דלא בעו לשמה נימא גבי ציצית נמי לית להו דרב יהודה אמר רב: **עשאה לציצית: מן הגרדיין**. פריי"ש שמתין בסוף הטלית ומתה חריגה וגדל סם הציצית מינה וכו': **חג קולין**. ומינין שנתקו (ב) צמתי וקושרים אותן ותלוין לראשיהן בצגד לאחר שנארג וקרי להו קולין על סם שבולטין כקוליס: **מן הנימין**. כגון עלית שתפרוה או שעשו זה אימיה צמחט וראשי חוטי התפירה תלוין זה ומתן גדלו הציצית: **פסולה**. הואיל ותלוין ומעמידים כל אלה בצגד ולא תמלו זה על שם ציצית לא עשה לשמה היא: **מן הסיסין**. פקעות כדוריות של חוט לומי"ש: **כשרה**. הואיל וכשנתמלו בצגד לשם ציצית תמלו עשה לשמה היא דטויה לשמה לא צענין שאין טויה מן העשה: **כי אמרייהו קמיה דשמואל**. רב יהודה תלמידו של רב ושם שמואל היה לאחר פטירתו של רב היה אומר שמועות משמו כן אמר לי רב וכשהרצתי דברים לפני שמואל נחלק עליי. מ"מ תרוייהו עשה לשמה בעו: **אלמא לא גרסינן**. אלא ה"ג אף מן השמה דמאן דגרס אלמא משמע דהאי דמוטיב קאמר לה ואס קן לא מוטיב אלא מדשמואל ולא מילתא היא דרב נמי עשה לשמה בעי: **למעוטי גזולה**. דצענין תעשה לך משך:

והדבר נגזר פריך מנויי סוכה דמהני ציה תנאה ומשני צוארמ איני צולד מהם כל צין השמשות דלא הוקצ' למזוה ולא דמו לעצים שהם יקרב המזוה ועל כרחק צולד מהם ויש צהם ספירת אהל ואע"ג דמעיקרא ידע האי טעמא אורחא דהש"ס לפרש דכריו דרך קשיא ומירון ו"מ מפרש דעלם של כדי הכשר סוכה חילת קדושה עליהו ומהני תנאה צמאי דאסיר מדרבנן ולא מפליג נמי תנא צין לרין לא צריך וזהו ה"ה דבית שמאי אמר קרא י חג הסוכות שבעת ימים לה' סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לכדרב ששת (ב) דאמר רב ששת משום ר"ע (ב) מינין לעצי סוכה שאסורין כל שבעה ת"ל חג הסוכות שבעת ימים לה' ותניא רבי יהודה בן בתירה אומר כשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על הסוכה שנאמר חג הסוכות שבעת ימים לה' מה חג לה' אף סוכה לה' ובית שמאי נמי מיבעי ליה להכי אין הכי נמי אלא מאי מעמיהו דבית שמאי כתיב קרא אחרינא (ב) חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לעושיין סוכה בחולו של מועד ובית שמאי סבירא להו כרבי אליעזר דאמר (ג) אין עושיין סוכה בחולו של מועד ובית הלל לית להו דרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב (ב) עשאה מן (ג) הקוצין ומן הנימין ומן הגרדיין פסולה מן הסיסין כשרה כי אמרייהו קמיה דשמואל אמר לי אף מן הסיסין נמי פסולה (אלמא) דבעינן טויה לשמה ה"ו נבעיא סוכה עשויה לשמה שאני התם דאמר קרא (ג) גדילים תעשה לך לך לשם חובך הכא נמי חג הסוכות תעשה לך לך לשם חובך ההוא מיבעי ליה (ג) למעוטי גזולה התם נמי מיבעי ליה למעוטי גזולה חתם כתיב קרא אחרינא (ד) ועשו להם משלהם: מתני'

דעלמא והדר פריך מנויי סוכה דמהני ציה תנאה ומשני צוארמ איני צולד מהם כל צין השמשות דלא הוקצ' למזוה ולא דמו לעצים שהם יקרב המזוה ועל כרחק צולד מהם ויש צהם ספירת אהל ואע"ג דמעיקרא ידע האי טעמא אורחא דהש"ס לפרש דכריו דרך קשיא ומירון ו"מ מפרש דעלם של כדי הכשר סוכה חילת קדושה עליהו ומהני תנאה צמאי דאסיר מדרבנן ולא מפליג נמי תנא צין לרין לא צריך וזהו ה"ה דבית שמאי אמר קרא י חג הסוכות שבעת ימים לה' סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לכדרב ששת (ב) דאמר רב ששת משום ר"ע (ב) מינין לעצי סוכה שאסורין כל שבעה ת"ל חג הסוכות שבעת ימים לה' ותניא רבי יהודה בן בתירה אומר כשם שחל שם שמים על החגיגה כך חל שם שמים על הסוכה שנאמר חג הסוכות שבעת ימים לה' מה חג לה' אף סוכה לה' ובית שמאי נמי מיבעי ליה להכי אין הכי נמי אלא מאי מעמיהו דבית שמאי כתיב קרא אחרינא (ב) חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים סוכה העשויה לשם חג בעינן ובית הלל ההוא מיבעי ליה לעושיין סוכה בחולו של מועד ובית שמאי סבירא להו כרבי אליעזר דאמר (ג) אין עושיין סוכה בחולו של מועד ובית הלל לית להו דרב יהודה אמר רב דאמר רב יהודה אמר רב (ב) עשאה מן (ג) הקוצין ומן הנימין ומן הגרדיין פסולה מן הסיסין כשרה כי אמרייהו קמיה דשמואל אמר לי אף מן הסיסין נמי פסולה (אלמא) דבעינן טויה לשמה ה"ו נבעיא סוכה עשויה לשמה שאני התם דאמר קרא (ג) גדילים תעשה לך לך לשם חובך הכא נמי חג הסוכות תעשה לך לך לשם חובך ההוא מיבעי ליה (ג) למעוטי גזולה התם נמי מיבעי ליה למעוטי גזולה חתם כתיב קרא אחרינא (ד) ועשו להם משלהם: מתני'